

ELŐTERJESZTÉS

a képviselő-testület 2016. május hó 26. napján tartandó ülésére

Tárgy: az önkormányzat 2015. évi gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatainak értékelése

Tisztelt Képviselő-testület!

A *gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: Gyvt.) 96. § (6) bekezdése* értelmében a települési önkormányzat a gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatainak ellátásáról minden év május 31-éig – külön jogszabályban meghatározott tartalommal – átfogó értékelést készít. Az értékelést - a települési önkormányzat esetén a képviselő-testület általi megtárgyalást követően – meg kell küldeni a gyámhatóságnak. A gyámhatóság az értékelés kézhezvételétől számított harminc napon belül javaslattal élhet a települési önkormányzat felé, amely hatvan napon belül érdemben megvizsgálja a gyámhatóság javaslatait és állásfoglalásáról, intézkedéseiről tájékoztatja azt.

A *gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló 149/1997. (IX.10.) Korm. rend. (a továbbiakban: Gyer.) 10. számú melléklete* írja elő az átfogó értékeléshez szükséges tartalmi követelményeket, melyet az értékelés elkészítésekor figyelembe kell venni. Ezen előterjesztés mellékletét képző beszámolóban kívánom értékelni az önkormányzat 2015. évi gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatainak ellátását.

Kérem a képviselő-testületet a mellékelt értékelés megtárgyalására.

Határozati javaslat

A képviselő-testület az önkormányzat 2015. évi gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatainak ellátásáról szóló értékelést tudomásul veszi.

Határidő: azonnal

Felelős: Marjai János polgármester

Battonya, 2016. május 4.

Marjai János
polgármester

Az előterjesztést készítette:	dr. Czakó Anita aljegyző
Az előterjesztést áttanulmányozta és felülvizsgálta:	Varga István Tamás jegyző
Az előterjesztést tárgyalta:	Szociális Bizottság
Melléklet:	1 db értékelés a gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatok ellátásáról
Előterjesztéshez meghívott:	-
Döntéshozatal:	Egyszerű többség

ÉRTÉKELÉS

**Battonya Város Önkormányzat 2015. évi gyermekjóléti és
gyermekvédelmi feladatainak ellátásáról**

A gyermekek védelmének rendszerét a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: Gyvt.) határozza meg. E törvény 14. § (1) bekezdése értelmében a gyermekek védelme a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítésére, veszélyeztetettségének megelőzésére és megszüntetésére, valamint a szülői vagy más hozzátartozói gondoskodásból kikerülő gyermek helyettesítő védelmére irányuló tevékenység. A gyermekek védelme egyszerre foglalja magába a jogosultságot és a kötelezettséget. Az Alaptörvény XVI. cikke értelmében minden gyermeknek joga van a megfelelő testi, szellemi és erkölcsi fejlődéséhez szükséges védelemhez és gondoskodáshoz.

A gyermekek jogairól szóló New Yorkban 1989. november hó 20. napján kelt egyezmény, valamint a Gyvt. is kifejezésre juttatja azon alapvető elvet, miszerint a gyermekek védelmét ellátó helyi önkormányzatok, gyámhatóság, bíróságok, rendőrség, ügyészség, pártfogó felügyelői szolgálat, más szervezetek és személyek a gyermeket érintő döntésükben a gyermek mindenek felett álló érdekét kötelesek figyelembe venni.

A Gyvt. 14. § (2) bekezdése értelmében a gyermekek védelmét pénzübeli, természetbeni és személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások, illetve gyermekvédelmi szakellátások, valamint e törvényben meghatározott hatósági intézkedések biztosítják.

A gyermekvédelmi törvény értelmében a települési önkormányzat feladata a gyermekek védelme helyi ellátórendszerének kiépítése és működtetése, a területén lakó gyermekek ellátásának megszervezése. A települési önkormányzat köteles biztosítani a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátásokat.

A Gyvt. 96. § (6) bekezdése értelmében a települési önkormányzat a gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatainak ellátásáról minden év május 31-éig – külön jogszabályban meghatározott tartalommal - átfogó értékelést készít, melyet meg kell küldeni a gyámhatóságnak. Az értékelés tartalmi elemeire vonatkozó rendelkezést a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló 149/1997. (IX.10.) Korm. rendelet 170/A. §-a alapján e rendelet 10. számú melléklet tartalmazza.

Az értékelés célja, hogy a képviselő-testület nyomon tudja követni és lehetősége szerint biztosítani tudja a gyermekek védelmét és esélyegyenlőségét.

I. A település demográfiai mutatói, különös tekintettel a 0-18 éves korosztály adataira

A Közigazgatási és Elektronikus Közszolgáltatások Központi Hivatal adatai alapján Battonya város **állandó népessége** 2015. december hó 31. napján **6042 fő**. Ebből **2967 férfi** és **3075 nő**. Az elmúlt évhez képest a lakosságszám **49 fővel csökkent**.

Összesen **54 csecsemő** született, a **halálesetek** száma pedig **123** volt. Koraszülésre **6** csecsemő esetében került sor, csecsemőhalálozás **2** esetben történt.

A népesség megoszlása korcsoportok szerint 2015. évben:

Korcsoport	Férfi (fő)	Nő (fő)	Összesen
0-2 év	87	81	168
3-5 év	100	79	179
6-14 év	251	271	522
15-18 év	134	113	247
19-60 év	1814	1702	3516
60 év felett	581	829	1410

A kiskorúak aránya a népességhez viszonyítva **18,47 %**.

II. Az önkormányzat által nyújtott pénzbeli, természetbeni ellátások biztosítása:

Az önkormányzat által nyújtott pénzbeli és természetbeni ellátások célja, hogy megelőzze, illetve csökkentse a településen élő gyermekek, a gyermeket nevelő családok anyagi típusú veszélyeztetettségét. 2015. évben az önkormányzat a pénzbeli és természetbeni ellátásokat az ezen ellátások formáiról, jogosultsági feltételeiről, igénybevételének módjáról rendelkező gyermekvédelmi törvényben (Gyvt.) és annak végrehajtására kiadott kormányrendeletben (Gyer.) előírtaknak megfelelően nyújtotta.

A gyermekvédelmi törvény által szabályozott, 100 %-ban az állam által támogatott pénzbeli és természetbeni ellátások:

- a) rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény
- b) óvodáztatási támogatás.

A szociális igazgatásról és a szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (a továbbiakban: Szt.) 2015. január hó 01. napjával bekövetkező módosítása értelmében az önkormányzat képviselő-testülete köteles volt a települési támogatásról szóló önkormányzati rendeletet megalkotni, mely jelentősen módosította a korábbi szociális ellátások rendszerét. Rendkívüli települési támogatás keretében az önkormányzat támogatást nyújt azon gyermeket nevelő családok részére, akik létfenntartásukról más módon nem tudtak gondoskodni, vagy alkalmanként jelentkező, nem várt többletkiadások, különösen betegséghez, a gyermek iskoláztatásához, a gyermek fogadásának előkészítéséhez, a nevelésbe vett gyermek családjával való kapcsolattartáshoz, a gyermek családjába való visszakerülésének elősegítéséhez kapcsolódó kiadások, vagy a gyermek hátrányos helyzete miatt anyagi segítségre szorultak.

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapításának célja annak igazolása, hogy a gyermek szociális helyzete alapján jogosult különböző, a jogszabályban meghatározott kedvezmények igénybevételére. Ilyen kedvezmény például az ingyenes tankönyvellátás, az étkezési térítési díjfizetési kedvezmény.

A Gyvt. 19. § (2) bekezdés értelmében a gyámhatóság megállapítja a gyermek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságát, amennyiben a gyermeket gondozó családban az egy főre jutó havi jövedelem összege nem haladja meg

- a) az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének (a továbbiakban: az öregségi nyugdíj legkisebb összege) a 140 %-át,
 - aa) ha a gyermeket egyedülálló szülő, illetve más törvényes képviselő gondozza, vagy
 - ab) ha a gyermek tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos, vagy
 - ac) ha a nagykorúvá vált gyermek megfelel a Gyvt. 20. § (2) bekezdésében foglalt feltételeknek;

b) az öregségi nyugdíj legkisebb összegének 130 %-át a fentiek alá nem tartozó esetben, feltéve, hogy a vagyoni helyzet vizsgálata során az egy főre jutó vagyoni értéke nem haladja meg külön-külön vagy együttesen a Gyvt. 19. § (7) bekezdésében meghatározott értéket.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság egy évre kerül megállapításra.

A Gyvt. 20/A. § (1) bekezdése értelmében a települési önkormányzat jegyzője annak a gyermeknek, fiatal felnőttnek, akinek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultsága

- a) tárgyév *augusztus 1-jén* fennáll, a tárgyév augusztus hónapjára tekintettel,
- b) tárgyév *november 1-jén* fennáll, a tárgyév november hónapjára tekintettel természetbeni támogatást nyújt fogyasztásra kész étel, ruházat, valamint tanszer vásárlására felhasználható **Erzsébet-utalvány** formájában.

2015. évben a támogatás esetenkénti összege **5800 forint** volt.

2015. évben összesen **466 személy** részére került megállapításra a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság; a tavalyi évhez képest 48 fővel több személy részére. **446 fő kiskorú és 20 fő nagykorú**, nappali oktatás munkarendje szerint tanulmányokat folytató fiatal felnőtt részesült rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben.

2015. december 31-én összesen **239** rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult család élt Battonyán, ebből **43** olyan szülő említhető, aki gyermekét **egyedülállóként** nevelte.

Kérelem **elutasítására** 2015. évben **sem** került sor.

A jogosultság megállapítása során figyelembe vett, az **egy főre jutó családi jövedelem** 2015. december 31-én ellátásra jogosultak tekintetében különbözőképpen alakult:

Megnevezés	Egy főre jutó családi jövedelem				Összesen
	az öregségi nyugdíj legkisebb összegének felét nem éri el	az öregségi nyugdíj legkisebb összegének fele, illetve annál több, de az öregségi nyugdíj legkisebb összegét nem éri el	az öregségi nyugdíj legkisebb összegét eléri, de annak 130 %-át nem haladja meg	az öregségi nyugdíj legkisebb összegének 130 %-át meghaladja, de annak 140 %-át nem haladja meg	
Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosultak száma (fő)	42 fő	302 fő	79 fő	43 fő	466 fő

A kedvezményt kérelmezők **jövedelmét** elsősorban a gyermekgondozási segély, a gyermeknevelési támogatás, a családi pótlék, a foglalkoztatást helyettesítő támogatás és a rendszeres szociális segély, valamint az azt felváltó egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás képezte.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény 100 %-ban a központi költségvetés által finanszírozott ellátás, e tekintetben az **önkormányzatot kiadás nem terhelte**.

A jegyző a tavalyi évben családbafogadó gyámként kirendelt hozzátartozónak pénzbeli ellátást nem állapított meg, a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapítására irányuló kérelmet jellemzően a gyermeket nevelő szülők nyújtottak be.

Megjegyezendő, hogy a településen élő, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek minél korábbi életkorban történő rendszeres óvodába járásának elősegítése érdekében a jegyző annak a szülőnek, akinek a gyermeke tekintetében a halmozottan hátrányos helyzet fennállása megállapításra került és a gyermek legkésőbb annak az óvodai nevelési évnél a kezdetéig, melyben az ötödik életévét betölti, megkezdte az óvodai nevelésben való tényleges részvételt és a kérelem benyújtását megelőző időszakban legalább két hónapon keresztül rendszeresen jár óvodába, **óvodáztatási támogatásra való jogosultságot** állapít meg. A támogatás az arra jogosult részére a *Gyvt. 20/C. § (4) bekezdése* alapján június és december hónapjában kerül folyósításra az óvodai nevelési jogviszonyának fennállásáig, amennyiben a jogosultsági feltételek fennállnak. A pénzbeli ellátás összege első alkalommal 20.000. forint, ezt követően esetenként és gyermekenként 10.000. forint.

2015. évben összesen **4 gyermek** részesül óvodáztatási támogatásban. Kérelem elutasítására egyetlen esetben sem került sor.

A gyermekvédelmi törvény 2015. január hó elsejei módosítása értelmében 2015. június hó 04. napját követően óvodáztatási támogatás megállapítása iránti kérelem már nem volt benyújtható, valamint a jegyző 2015. október hó 01. napjával köteles volt **megszüntetni** a 2015. június hó 5. napját megelőzően megállapított óvodáztatási támogatásra való jogosultságot.

Egyéb, a Gyvt.-ben nem szabályozott pénzbeli vagy természetbeni juttatásokra vonatkozó adatok

Battonya településen az egyre inkább állandósuló munkanélküliség, a lakosság szociális helyzetének romlása következtében folyamatos az igény a rászorultságtól függő szociális ellátások iránt. A közfoglalkoztatás keretében történő munkavégzés esetenként mérsékli az anyagi problémákat, azonban az önkormányzat a költségvetéséből így is jelentős összeget fordít a szociális rászorultságtól függő ellátásokra, tekintettel arra, hogy kiskorú gyermeket nevelő családok jelentős része az esetenkénti hosszabb-rövidebb ideig tartó foglalkoztatások ellenére is nehéz anyagi és rossz szociális körülmények között él.

Az önkormányzat a rendkívüli gyermekvédelmi támogatást felváltó **önkormányzati segély, majd 2015. március hó 01. napjától rendkívüli települési támogatás** nyújtásával igyekezett 2015. évben is a gyermeket nevelő családok anyagi problémáin enyhíteni.

A tavalyi évben összesen **59 kérelmező** részesült önkormányzati segélyben, ebből a **családban nevelkedő gyermekekre tekintettel megközelítőleg 21 személy**. Rendkívüli települési támogatásban a tavalyi évben 181 személy részesült, ebből családban nevelkedő gyermekekre tekintettel megközelítőleg 65 fő. A támogatást pénzbeli formában nyújtottuk az arra rászoruló kérelmezőknek.

Az önkormányzat a költségvetés szűkössége miatt a gyermekvédelmi törvényben meghatározottakon és a rendkívüli települési támogatáson túl **egyéb pénzbeli vagy természetbeni támogatást nem nyújtott**.

Gyermekétkeztetés megoldásának módjai, kedvezményben részesülőkre vonatkozó statisztikai adatok

A Gyvt. 151. § (5) bekezdése értelmében gyermekétkeztetés esetén

a) a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő

aa) bölcsődés

ab) óvodás

ac) 1-8. évfolyamon nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő,

ad) fogyatékos gyermekek számára nappali ellátást nyújtó, az Szt. hatálya alá tartozó intézményben elhelyezett aa)-ac) alpont szerinti életkorú

gyermek után az *intézményi térítési díj 100 %-át*.

b) az a) pont alá nem tartozó, rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermek és tanuló után az intézményi térítési díj 50 %-át,

c) három- vagy többgyermekes családoknál gyermekenként az intézményi térítési díj 50 %-át,

d) az ad) alpont alá nem tartozó, tartósan beteg vagy fogyatékos gyermek, tanuló után az *intézményi térítési díj 50 %-át*

kedvezményként kell biztosítani (normatív kedvezmény).

Battonya településen a gyermekétkeztetést az önkormányzat által fenntartott, a városellátó szervezet keretében működő **napközi otthonos konyha** biztosítja.

A normatív gyermekétkeztetési kedvezményben részesülők adatai:

Gyermekek száma		Térítésmentes (100 %)	50 % térítési díjat fizet
Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő	óvodás	111	
	1-8. évfolyamon nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő	269	
	fogyatékos gyermekek számára nappali ellátást nyújtó intézményben elhelyezett a Gyvt. 151. § (5) bekezdés a) pont aa)-ac) alpont szerinti életkorú	-	
	egyéb (a fenti 3 sor alá nem tartozó gyermek)		2
három- vagy több gyermeket nevelő családban élő gyermek		16	
tartósan beteg vagy fogyatékos gyermek, aki nem tartozik a Gyvt. 151. § (5) bekezdés a) pont ad) alpontja alá		3	

Nagy segítség volt a battonyai családok számára 2015. évben, hogy az önkormányzat a *szociális nyári gyermekétkeztetés* keretében a központi költségvetésről szóló 2015. évi C. törvény alapján 255 fő rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermek napi egyszeri meleg étkeztetését biztosította 2015. június hó 16. napjától 2015. augusztus hó 28. napjáig.

Az étkeztetéshez szükséges forrást pályázat útján nyerte az önkormányzat, amelynek összege 5.947.000 forint volt.

III. Az önkormányzat által biztosított személyes gondoskodást nyújtó ellátások bemutatása

Mint ahogy azt már fent jeleztük, a *Gyvt. 94. § (2) bekezdése* értelmében a települési önkormányzat **biztosítja a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátásokat**, valamint, ha a törvényben foglaltak szerint az önkormányzat nem köteles az ellátás biztosítására, szervezi és közvetíti a máshol igénybe vehető ellátásokhoz való hozzájutást.

Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (a továbbiakban: Mőtv.) 13. § (1) bekezdés 8. pontja értelmében a helyi közügyek, valamint a helyben biztosítható közfeladatok körében ellátandó helyi önkormányzati feladat különösen a gyermekjóléti szolgáltatások és ellátások.

A *Gyvt. 15. § (2) bekezdése* meghatározza, hogy mit értünk személyes gondoskodást nyújtó **gyermekjóléti alapellátások** alatt. Eszerint személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátás magába foglalja a

- a) gyermekjóléti szolgáltatást
- b) a gyermekek napközbeni ellátását
- c) gyermekek átmeneti gondozását.

A *Gyvt. 96. § (1) bekezdése* értelmében a települési önkormányzat a törvényben meghatározott személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátást biztosíthatja:

- a) saját intézményei útján, mint fenntartó,
- b) más szervvel, személlyel kötött ellátási szerződés útján, illetve
- c) társulásban.

Battonya településen a gyermekjóléti alapellátás biztosítása saját intézmény útján történik.

A gyermekjóléti alapellátás egyfajta intézményes keretet jelent azzal, hogy a személyes gondoskodást lehetőség szerint a jogosult lakóhelyéhez, tartózkodási helyéhez legközelebb eső ellátást nyújtó személynél vagy intézményben kell biztosítani. Ez a szabályozás voltaképpen az ellátásokhoz való hozzáférési jog teljesülését szolgálja.

Megjegyezendő, hogy a gyermekvédelmi törvény értelmében a személyes gondoskodás igénybevétele *önkéntes*, az ellátást igénylő (annak törvényes képviselőjének) kérelme alapján történik. Azonban, ha a gyermek védelme az ellátás önkéntes igénybevitelével nem biztosított, a törvény az ellátás kötelező igénybevitelét rendeli el.

A gyermekjóléti szolgáltatás biztosításának módjai, működésének tapasztalatai

A gyermekjóléti szolgáltatás olyan, a gyermek érdekeit védő speciális személyes szociális szolgáltatás, amely a *szociális munka módszereinek és eszközeinek felhasználásával* szolgálja a gyermek testi és lelki egészségének, jólétének, családban történő nevelkedésének az

elősegítését, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzését, a kialakult veszélyeztetettség megszüntetését, illetve a családjából kiemelt gyermek visszahelyezését.

Battonyán a gyermekjóléti szolgáltatás biztosítása önálló gyermekjóléti szolgáltató tevékenység végzésével történik az **Egészségügyi és Szociális Ellátó Szervezet** keretein belül. A feladatokat 2015. évben 1,5 fő látta el.

A gyermekjóléti szolgáltatás egy meglehetősen összetett feladat, mely kiterjed a településen élő valamennyi gyermekre, a velük kapcsolatos szervezési, szolgáltatási, gondozási feladatok ellátására. Az alapellátási tevékenység a hatósági intézkedéseket előzi meg.

A gyermekjóléti szolgáltatás komplex **feladatrendszerét** a Gyvt. határozza meg. Eszerint:

A gyermekjóléti szolgáltatás feladata a **gyermek testi, lelki egészségének, családban történő nevelésének elősegítése** érdekében

- a) a gyermeki jogokról és a gyermek fejlődését biztosító *támogatásokról való tájékoztatás, a támogatásokhoz való hozzájutás segítése,*
- b) a családtervezési, a pszichológiai, a nevelési, az egészségügyi, a mentálhigiénés és a káros szenvedélyek megelőzését célzó *tanácsadás* vagy az ezekhez való hozzájutás megszervezése,
- c) a *válsághelyzetben lévő várandós anya támogatása, segítése, tanácsokkal való ellátása, valamint számára a családok átmeneti otthonában igénybe vehető ellátáshoz való hozzájutás szervezése,*
- d) a *szabadidős programok szervezése,*
- e) a *hivatalos ügyek intézésének segítése.*

A gyermekjóléti szolgáltatás feladata a **gyermek veszélyeztetettségének megelőzése** érdekében

- a) a veszélyeztetettséget *észlelő és jelző rendszer működtetése,* a nem állami szervek, valamint magánszemélyek részvételének elősegítése a megelőző rendszerben,
- b) a veszélyeztetettséget előidéző *okok feltárása* és ezek megoldására *javaslat készítése,*
- c) az a) pontban, valamint a 17. § (1) bekezdésében meghatározott személyekkel és intézményekkel való *együttműködés megszervezése,* tevékenységük összehangolása,
- d) *tájékoztatás az egészségügyi intézményeknél működő inkubátorokból,* illetve abba a gyermek örökbefogadáshoz való hozzájárulás szándékával történő elhelyezésének lehetőségéről.

A gyermekjóléti szolgáltatás feladata a **kialakult veszélyeztetettség megszüntetése** érdekében

- a) a gyermekkel és családjával végzett szociális munkával (a továbbiakban: családgondozás) *elősegíteni a gyermek problémáinak rendezését,* a családban jelentkező működési zavarok ellensúlyozását,
- b) a *családi konfliktusok megoldásának elősegítése,* különösen a válás, a gyermekelhelyezés és a kapcsolattartás esetében,

c) *kezdeményezni*

ca) egyéb gyermekjóléti alapellátások igénybevételét,

cb) szociális alapszolgáltatások, különösen a családsegítés igénybevételét,

cc) egészségügyi ellátások igénybevételét,

cd) pedagógiai szakszolgálatok igénybevételét, vagy

ce) a gyermek védelembe vételét vagy súlyosabb fokú veszélyeztetettség esetén a gyermek ideiglenes hatályú elhelyezését, nevelésbe vételét.

d) *javaslat készítése* a veszélyeztetettség mértékének megfelelően

da) a gyermek védelembe vételére, illetve a családi pótlék természetbeni formában történő nyújtására,

db) a gyermek tankötelezettsége teljesítésének előmozdítására,

dc) a gyermek családjából történő kiemelésére, a leendő gondozási helyére vagy annak megváltoztatására,

dd) a gyermek megelőző pártfogásának mellőzésére, elrendelésére, fenntartására, megszüntetésére.

e) *együttműködés a pártfogó felügyelői szolgálattal* és a megelőző pártfogó felügyelővel a bűnisméltés megelőzése érdekében, ha a gyámhatóság elrendelte a gyermek megelőző pártfogását.

(5) A gyermekjóléti szolgáltatás feladata **a családjából kiemelt gyermek visszahelyezése** érdekében

a) *családgondozás biztosítása* – az otthont nyújtó ellátást, illetve a területi gyermekvédelmi szakszolgáltatást végző intézménnyel együttműködve – a család gyermeknevelési körülményeinek megteremtéséhez, javításához, a szülő és a gyermek közötti kapcsolat helyreállításához,

b) *utógondozás biztosítása* – az otthont nyújtó ellátást, illetve a területi gyermekvédelmi szakszolgáltatást végző intézménnyel együttműködve – a gyermek családjába történő visszailleszkedéséhez.

A gyermekjóléti szolgálat **szervezési, szolgáltatási és gondozási feladatokat** végez. Tevékenysége körében a fenteken túlmenően

a) folyamatosan *figyelemmel kíséri* a településen élő gyermekek szociális helyzetét, veszélyeztetettségét,

b) *meghallgatja* a gyermek panaszát, és annak orvoslása érdekében megteszi a szükséges intézkedést,

c) *elkészíti* a védelembe vett gyermek gondozási-nevelési tervét, illetve a gyámhatóság megkeresésére a családi pótlék természetbeni formában történő nyújtásához kapcsolódó pénzfelhasználási tervet (a továbbiakban: pénzfelhasználási terv),

d) *szervezi* a – legalább három helyettes szülőt foglalkoztató – helyettes szülői hálózatot, illetve működtetheti azt, vagy önálló helyettes szülőket foglalkoztathat,

e) *segíti* a nevelési-oktatási intézmény gyermekvédelmi feladatának ellátását,

f) felkérésre *környezettanulmányt* készít,

g) *kezdeményezi* a települési önkormányzatnál új ellátások bevezetését,

h) *biztosítja* a gyermekjogi képviselő munkavégzéséhez szükséges helyiségeket,

i) *részt vesz* a külön jogszabályban meghatározott Kábítószerügyi Egyeztető Fórum munkájában,

j) *nyilvántartást vezet* a helyettes szülői férőhelyekről.

A gyermekjóléti szolgálat részletesebb feladatait *a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint a személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 15/1998. (IV.30.) NM rendelet (a továbbiakban: NM rendelet)* határozza meg.

Az ellátottaknál **előforduló probléma** a szülők, illetve a család életvitele, gyermeknevelési, életvezetési hiányosságok, anyagi okok, családi konfliktusok, viselkedési és magatartászavarok, igazolatlan iskolai hiányzások, szülői elhanyagolás.

Jellemző, hogy a családok nem minden esetben működnek együtt, így nehéz elérni, hogy a kialakult problémák megoldódjanak. Az alapellátásba kerülő családok többsége a kialakult problémákat nagyon nehezen tudja kezelni, így folyamatos kapcsolattartásra szorulnak. Ha ezeket végképp nem sikerül rendezni, akkor hatósági beavatkozásként védelembe vételre, súlyosabb esetben ideiglenes hatályú elhelyezésre kerül sor.

2015. évben a családgondozók által nyilvántartott veszélyeztetett kiskorúak száma összesen **563 fő**. A veszélyeztetettség okai különfélék voltak:

Veszélyeztetettség okai megnevezése	Veszélyeztetett kiskorúak száma	
Környezeti okok összesen	262	
Nevelési probléma	59	
Szülők, család életvitele (szenvedélybetegségek, antiszociális viselkedés)	38	
Családi konfliktus	6	
Szülő(k) betegsége	3	
Gyermek családon belüli bántalmazása	fizikai	-
	lelki	11
	szexuális	-
Gyermek elhanyagolása	fizikai	7
	lelki	8
Egyéb személyek, rokonok általi veszélyeztetés	-	
Iskolai kirekesztés, erőszak	3	
Kortárs csoport negatív hatása	33	
Elégtelen lakáskörülmények	45	
Kilakoltatás veszélye	18	
Munkanélküliség	31	
Magatartási okok összesen	102	
Gyermekintézménybe való beilleszkedési nehézség	-	
Aszociális/antiszociális viselkedés	11	
Drogfogyasztás	4	
Alkoholfogyasztás	8	
Játékszenvedély	-	
Csavargás	43	
Tankötelezettség elmulasztása (50 tanóra és egyéb)	36	
Egészségi okok összesen	53	
Tartós betegség	15	
Fogyatékoság	17	
Magatartás- vagy tanulási zavar	21	
Anyagi okok összesen	136	

A fenti táblázat alapján látható, hogy a fő veszélyeztetettségi ok elsősorban a nevelési probléma, a család anyagi helyzete, az elégtelen lakáskörülmények, valamint a csavargás, a tankötelezettség elmulasztása.

A családgondozók az **alapellátás** keretében **329** gyermek, **védelembé vétel** következtében **36** gyermek, a **családjából kiemelt gyermek visszahelyezése** érdekében **35** gyermek esetében végeztek családgondozást.

Összesen **6** kiskorú esetében javasoltak **ideiglenes hatályú elhelyezést**, és megközelítőleg **36** kiskorú esetében **védelembé vételt**.

A gyermekjóléti szolgálatnak **fontos szerepe** van az információnyújtásban, az ügyfelekkel való segítő beszélgetésben, tanácsadásban, hivatalos ügyekben való közreműködésben, a szociális válsághelyzetben lévő várandó anya gondozásában, a gyámhivatalok által elrendelt védelembé vételi tárgyalásokon való részvételben, a konfliktuskezelésben, pszichológiai, jogi tanácsadásban.

A gyermekjóléti szolgálat számos hatóság – főként a gyámhivatalok - megkeresésére készít **környezettanulmányt** a család vagyoni, szociális, egészségügyi, kulturális, lakás- vagy egyéb körülményeinek tisztázására, 2015. évben e felkéréseknek eleget téve megközelítőleg **30** esetben készített ilyen helyzetértékelést.

A gyermekjóléti szolgálat a prevenciós tevékenységet, az eredményes munkát a jól kiépített **észlelő és jelzőrendszer** segítségével tudja végezni. Közreműködésükkel lehet feltárni a gyermekeket veszélyeztető okokat, életkörülményeket, a gyermekek szociális helyzetét, az ellátások iránti szükségleteiket, az esetleges hatósági intézkedések kezdeményezésének szükségességét.

A *Gyvt. 17. § (1) bekezdése* értelmében az észlelő és jelzőrendszer **tagjai** a védőnők, a házi orvos, a családsegítő szolgálat munkatársai, az óvodák, iskolák gyermekvédelmi felelősei, az SOS Gyermekfalu pedagógiai munkatársa, a rendőrség képviselői, a gyermekház dolgozói. A jelzőrendszeri tagokkal való együttműködés folyamatos, napi rendszerességű. A jelzőrendszer tagjai egyre inkább törekednek a szoros együttműködésre annak érdekében, hogy a feladatokat minél nagyobb hatékonysággal tudják ellátni.

Rendszeresen *esetmegbeszéléseket* tartanak az együttműködés és a tevékenységük összehangolása érdekében, ahol a cél a gyermeket, családot érintő információk egymás közötti megosztása, a feladatok meghatározása, elosztása.

2015. évben a jelzőrendszer tagjai esetmegbeszélés keretében több mint 20 alkalommal tartottak **esetkonferenciát**, és 6 alkalommal **szakmaközi megbeszélést**, ahol több mint 40 család ügyét tárgyalták meg.

A gyermekjóléti szolgálat az *NM rendelet 15. § (7) bekezdésében* foglalt kötelezettségének eleget téve 2015. évben is tartott gyermekvédelmi értékelést, melynek keretén belül a jelzőrendszer tagja átfogóan értékelték az éves tevékenységüket.

Meglehetősen fontos a rendszer **hatékony működése**, mivel ez esetben a szakemberek már a problémák kezdeti megjelenésekor tudnak intézkedni azok megoldása érdekében. Ehhez azonban természetesen az szükséges, hogy minden érintett megfelelően végezze a munkáját és időben tegye meg a szükséges lépéseket.

A jövőre nézve a problémák megelőzése, kiküszöbölése még szorosabb együttműködést kíván.

A tavalyi évben is számos alkalommal érkezett jelzés a gyermekek veszélyeztetésével kapcsolatosan a gyermekjóléti szolgálathoz. A **jelzőrendszer tagjai által küldött jelzések számát** a következő táblázat szemlélteti:

Megnevezés	Küldött jelzések száma
Egészségügyi szolgáltató	68
Védőnői jelzés	45
Közoktatási intézmény	83
Rendőrség	33
Ügyészség, bíróság	3
Pártfogó felügyelet	2
Állampolgár	18
Önkormányzat, jegyző, gyámhivatal	20

Megjegyezendő, hogy a településen élő emberek ismerik és igénylik a gyermekjóléti szolgáltatásokat, a családgondozók segítségét. Társadalmi és helyi szinten továbbra is **problémaként jelentkezik** a munkanélküliség, a hátrányos helyzetű családok számának növekedése, a család, mint érték háttérbe szorulása. A családgondozók olyan munkastílust igyekeznek kialakítani, amelynek alapja a bizalom, a titkosság és a segíteni akarás. Igyekeznek képessé tenni a klienseket a problémák kezelésére, esetenként az azokkal való együttélésre, arra, hogy minden helyzetben az érintett gyermek érdeke legyen az irányadó, elsődleges.

Összességében elmondható, hogy a családgondozás alapesetben önkéntességen alapuló, tervezett, hosszabb ideig tartó személyes kapcsolat. A segítő és a segített együtt törekszik az alapprobléma rendezésére, a működési zavarok ellensúlyozására, a család életvezetési képességének megőrzésére, megerősítésére.

A helyi gyermekvédelmi rendszerben jelentős szerepet tölt be a 2010. január hó 12. napja óta működő, a *Gyvt. 38/A. §-a* értelmében a gyermekjóléti alapellátás körébe sorolt ***Biztos Kezdet Gyerekház*** (a továbbiakban: Gyerekház).

A Gyerekház **célja** a szociokulturális hátrányokkal küzdő, elsősorban a hátrányos helyzetű, vagy halmozottan *hátrányos helyzetű gyermekek* egészséges fejlődésének biztosítását támogató, fejlődési lemaradását kompenzáló, a szülői kompetenciákat erősítő, a szülő és különösen az óvodáskort még el nem ért gyermek számára együttesen biztosított társadalmi felzárkózást segítő prevenciós szolgáltatás biztosítása.

A Gyerekház a gyermek és a család sikeres társadalmi integrációja érdekében együttműködik különösen a gyermekjóléti szolgálattal, a védőnői szolgálattal, az óvodával, egyéb gyermekintézményekkel, valamint szükség esetén a jelzőrendszer egyéb tagjaival.

A Gyerekház szolgáltatásai a település valamennyi **0-5 éves gyermek és szülője** számára térítésmentesen igénybe vehetők.

2015. évben a Gyerekházban legalább egy alkalommal megjelent összes új gyermekek száma **45 fő**, a Gyerekházat rendszeresen látogató gyermekek száma **32 fő**. Ezek a számok a tavalyi évhez viszonyítva kis mértékben emelkedtek. Átlagosan heti **14 gyermek** veszi igénybe a Gyerekház szolgáltatásait, havi átlagban pedig **148 gyermek**.

A Gyerekház - az előző évekhez viszonyítva – továbbra is számos, a gyermekekre irányuló szakmai szolgáltatást, valamint a szülők részére szervezett foglalkozást nyújt.

E tevékenységek célja hatékonyan segíteni a szegénységben élő 0-5 éves gyermekek szociális, értelmi és érzelmi fejlődését, hozzájárulva a szegénység újratermelődésének megakadályozásához, a célcsoportot jellemző problémák megoldásához.

A gyermekekre irányuló szolgáltatások különösen:

- mini mozi,
- mese kuckó,
- kreatív klub,
- fürge talpak,
- „ringató kör”,
- mozgásfejlődés kontrolálása, korrigálása,
- gyermek fejlődésének figyelemmel kísérése,
- szűrővizsgálatok szervezése,
- szülő-gyermek játszócsoport.

A gyermekek részére minden nap ingyenesen tízórait biztosít a Gyerekház.

A **szülők számára** rendszeresen főzőtanfolyam, higiéniai előadások, babamasszázs kerül megszervezésre. Ezekon túlmenően rendszeres a gyermeknevelési tanácsadás pszichológus közreműködésével, életvezetési tanácsadás, védőnőkkel való egyéni vagy csoportos beszélgetés, ismeretterjesztő anyagok szülők részére történő közvetítése. Délutánonként a szülők részére gyakran átmozgató torna kerül megszervezésre.

A Gyerekház dolgozói a szülőkkel közösen konyhakertet művelnek.

2015. évben is számos **közösségi rendezvény**, program került megszervezésre, melyek keretein belül megünneplésre kerültek a különböző évfordulók, ünnepek, valamint számos szabadidős program is színesítette a Gyerekház tevékenységét.

Rendszeresek a team-ülések, a dolgozók rendszeresen részt vesznek a gyermekjóléti szolgálat által összehívott esetkonferenciákon is. A team-üléseken évente több alkalommal is részt vesz a Gyerekház mentora, aki segíti és koordinálja a Gyerekház tevékenységét.

A Gyerekház dolgozói által vezetett facebook oldalon megtalálhatóak a havi tervek, programok.

A gyermekek napközbeni ellátásának, a gyermekek átmeneti gondozásának biztosítása, ezen ellátások igénybevétele, s az ezzel összefüggő tapasztalatok

A Gyvt.-ben meghatározott, gyermekjóléti alapellátás keretében biztosított gyermekek **napközbeni ellátásának formái** – mint bölcsőde, családi napközi, családi gyermekfelügyelet, házi gyermekfelügyelet, alternatív napközbeni ellátás – **településünkön nem működnek.**

A gyermekek átmeneti gondozásának megoldása céljából 2005. január hó 01. napjától határozatlan időre a családok átmeneti otthona, mint gyermekjóléti alapellátási forma biztosítására ellátási szerződést kötöttünk a Magyar Ökumenikus Segélyszervezettel, melynek keretében ezen ellátás biztosítása Orosházán történik.

A gyermekek átmeneti gondozása 2005. november hó 01. napjától határozatlan idejű működési engedéllyel rendelkező, **önálló helyettes szülői ellátás** útján történik. Az ellátás igénybevételére a tavalyi évben nem került sor.

IV. A felügyeleti szervek által gyámhatósági, gyermekvédelmi területen végzett szakmai ellenőrzések tapasztalatainak, továbbá a gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltató tevékenységet végzők ellenőrzésének alkalmával tett megállapítások bemutatása

2015. évben a Békés Megyei Kormányhivatal Gyámügyi és Igazságügyi Főosztálya kiemelt célvizsgálat keretében ellenőrzést végzett az Egészségügyi és Szociális Ellátó Szervezet által nyújtott szolgáltatások tekintetében. A felügyeleti szerv a gyermekjóléti szolgáltatás ellenőrzése során felügyeleti intézkedést igénylő jogszabálysértést nem állapított meg.

V. Jövőre vonatkozó javaslatok, célok meghatározása a Gyvt. előírásai alapján

Önkormányzatunk a gyermekvédelmi törvényben meghatározott gyermekjóléti, gyermekvédelmi feladatai ellátásának eleget tesz, a jelentkező problémák megoldásának személyi, intézményi háttere helyi szinten biztosított.

A prevenciós tevékenységre, a jelzőrendszer tagjainak együttműködésére a jövőben is nagy figyelmet kell fordítani; a jelentkező problémák, feladatok hatékony és eredményes megoldása érdekében szükséges a jelzőrendszer tagjainak szoros együttműködése.

Tovább kell erősíteni a jelzőrendszer tagjainak bevonásával a Biztos Kezdet Gyerekház szolgáltatásainak a célcsoport részéről történő szélesebb körű megismerését, igénybe vételét. Szükséges a hátrányos helyzetű családokat a Gyerekházban működő fejlesztésekbe még inkább bevonni, hogy a gyermekek tanulási, magatartási problémáit megelőzzék.

VI. A bűnmegelőzési program főbb pontjainak bemutatása

A településünkön bűnmegelőzési program ez idáig nem készült.

VII. A települési önkormányzat és a civil szervezetek közötti együttműködés keretében milyen feladatok, szolgáltatások ellátásában vesznek részt civil szervezetek

A civil szervezetekkel való együttműködés főként a szabadidős programok és a prevenciós feladatok szervezésében és megvalósításában nyilvánult meg. A „Számíthatsz Ránk” egyesülettel a dropprevenció területén végzünk hatékony tevékenységet. Az egyesület 2015. évben is több programot szervezett, közreműködött a városi gyermeknap megszervezésében.

A településen évek óta működő Támász Közalapítvány 2015. évben is vetőmaggal segítette az igénylő, rászoruló családokat.

A KAB-os pályázati pénzből és az intézményi önerőből működő Kamasztanya keretében a személyiségfejlesztő programokon túl különböző sportprogramok és szórakoztató tevékenységek kerültek megszervezésre.

2015. június 16. napjától augusztus 31. napjáig nyári tábor szervezésére került sor az ESZESZ keretein belül, mely reggel 8 órától 16 óráig várta főként a 6-14 éves gyermekeket. A táborban összesen megközelítőleg 25 fő vett részt. A tábor keretein belül különböző programok megszervezésére került sor, mint például kreatív foglalkozások, bűnmegelőzési előadások, egészségnap, családi nap, múzeum- és könyvtárlátogatás, lovaglás, strand, sportfoglalkozás, filmvetítés, sakk, főzőtanfolyam. A táborban résztvevő gyermekek részére biztosított tiszóraihoz a városellátó szervezet járult hozzá a közmunkaprogram keretein belül termelt zöldségekkel. Az Új Alapokon Békés Megyéért Battonyáért Közhasznú Egyesület is tevékenyen részt vállalt a Battonyán élő hátrányos helyzetű családok, gyermekek

helyzetének jobbá tételében. Különböféle adományokat, főként gyermekruhát és élelmiszert gyűjtöttek, melyeket karácsonykor osztottak ki mintegy 170 főnek. A városi karácsonyi vásáron ingyenes ruhaosztással is segítettek a rászorulókat.

2015. február hó 01. napjától működik a településen a Napfény Tanoda, amelyet pályázati forrásból a Számíthatsz Ránk Egyesület működtetett október 31. napjáig; ezen időpontot követően pedig saját erőből és az önkormányzat támogatásával végzi tevékenységét. A Tanoda a hátrányos helyzetű tanulók felzárkóztatását, továbbtanulási esélyeinek a növelését segíti elő. Segítséget nyújt a házi feladatok elkészítésében, valamint korrepetálást tart nyelvi, informatikai, matematikai, anyanyelvi készségek fejlődése, erősítése érdekében, továbbá lehetőséget nyújt a szociális kompetenciák fejlesztésére, valamint a helyes kommunikáció és konfliktuskezelés elsajátítására. A Tanoda az elmúlt nyáron Szilvsváradon öt napos tábort valamint több alkalommal kirándulást is szervezett a battonyai gyermekek részére.

Battonya, 2016. május 4.

Előkészítette: dr. Czakó Anita aljegyző

Áttanulmányozta és felülvizsgálta: Varga István Tamás jegyző